

Opcat-inspektion av Kriminalvården, häktet Berga, den 10 och 11 april 2024

Inledning och inspektionens syfte

På uppdrag av JO Katarina Pålsson genomförde byråchefen Anna Flodin den 10 och 11 april 2024 en oanmäld inspektion av Kriminalvården, häktet Berga. Vid inspektionen deltog även byråchefen Johan Thorblad, seniora rådgivaren Gunilla Bergerén, juristen Johanna Fransson samt rättssakkunniga Johanna Bardon och Ellinor Gustavsson.

Inspektionen är en del av JO:s verksamhet för att förebygga och identifiera samt analysera faktorer liksom förhållanden som kan innebära risker för tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning av frihetsberövade personer, den s.k. Opcat-verksamheten. Opcat står för Optional Protocol to the Convention against Torture and other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment, dvs. det fakultativa protokollet till FN:s antitortyrkonvention. Länder som anslutit sig till protokollet har förbundit sig att inrätta ett nationellt besöksorgan som regelbundet besöker platser där personer kan hållas frihetsberövade. I Sverige fullgör JO uppdraget.

JO har återkommande granskat Kriminalvårdens hantering av överbeläggning och de konsekvenser som förhållandena kan få för de frihetsberövade. Beläggningssituationen är för närvarande ytterst ansträngd och förväntas vara det en tid framöver. Med anledning av situationen tillskapar myndigheten s.k. beredskapsplatser och planerar för dubbelbeläggning av celler i större omfattning än tidigare. JO Katarina Pålsson har därför beslutat att Opcat-verksamheten inom hennes ansvarsområde under år 2024 särskilt ska inriktas på att undersöka vilka följder och risker dubbelbeläggning i häkte och anstalt kan medföra för de frihetsberövade. En inspektionsserie med detta tema genomförs under året. De viktigaste iakttagelserna och samlade uppgifterna kommer tillsammans med JO:s rekommendationer senare att sammanställas i en eller flera rapporter.

Inspektionens genomförande

Inspektionen inleddes med att kriminalvårdsinspektörerna AA, BB, CC och DD kortfattat presenterade verksamheten och redogjorde för den aktuella beläggningssituationen. Därefter förevisades delar av häktets lokaler, bl.a. två gemensamhetsavdelningar med platser för dubbelbeläggning. Delar av lokalerna fotograferades och det togs mått i två celler. JO:s medarbetare gjorde en översiktlig granskning av bl.a. beslut om placering i bostadsrum med annan intagen, en lokal rutin om dubbelbeläggning och incidentrapporter kopplade till sådan beläggning. Vid inspektionen samtalade JO:s medarbetare med 22 intagna, varav samtliga delade cell. Flera av dem hade under sin häktetid delat cell med mer än en medintagen. Det hölls också samtal med 10 anställda.

Häktet Berga har tidigare varit en filial till häktet Helsingborg. Av uppgifter som lämnades vid inspektionen framgår att Berga sedan den 2 april 2024 är ett eget häkte. Verksamheten bedrivs både i den gamla filialen och i nybyggda lokaler på samma område. Häktet har totalt 152 ordinarie platser som samtliga är gemensamhetsplatser. Av dessa utgör 64 beredskapsplatser. Därtill finns 12 reservplatser som är dubbelbeläggningsplatser. Under inspektionen pågick en ombyggnation i de gamla lokalerna. Två boendekorridorer med totalt 14 platser var därför inte belagda. Under inspektionens första dag var totalt 131 personer intagna i häktet. Utifrån de uppgifter som lämnades om ordinarie platser, och med hänsyn tagen till de platser som inte kunde beläggas p.g.a. ombyggnation, uppgick beläggningsgraden därmed till ca 95 procent vid besöket. Borträknat beredskapsplatser var beläggningsgraden ca 168 procent.

Inspektionen avslutades med en genomgång där företrädare för häktet fick möjlighet att kommentera de centrala iakttagelser som JO:s medarbetare hade gjort vid inspektionen och att besvara frågor om en del uppgifter som då hade kommit fram. Vid denna genomgång deltog kriminalvårdschefen EE samt kriminalvårdsinspektörerna AA, FF, BB, GG och DD.

Protokollföreläsare vid inspektionen var Johanna Fransson.

Protokollet har justerats den 12 juni 2024 av byråchefen Anna Flodin.

Jag har tagit del av protokollet och kommer efter ytterligare inspektioner inom ramen för det aktuella temat att lämna mina rekommendationer.

2024-06-12

Katarina Pahlsson

Dokumentet har fastställts digitalt och har inga underskrifter.